

*Ярослава Гаврилець, студентка 4 курсу,
освітньої програми «Бізнес-консалтинг»
спеціальності 071 Облік і оподаткування
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна
Науковий керівник: Шуліко А.О., к.е.н., доцент*

ДОСВІД ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Оподаткування доходів фізичних осіб є ключовим елементом фіскальної політики у кожній країні. Різні держави мають свої власні підходи до цього питання, і немає ідеальної податкової системи. Проте аналіз досвіду різних країн може бути корисним для вдосконалення власної системи оподаткування. Економічно розвинені країни часто відрізняються не лише високим рівнем доходів, але й високими ставками податків. Більшість з них застосовують прогресивну шкалу оподаткування, де ставки податку зростають разом із збільшенням доходу.

Практика оподаткування доходів у різних країнах базується на розумінні громадянами їхнього обов'язку перед державою щодо сплати податків. Великі соціальні витрати та увага до платників податків сприяли формуванню податкової культури, яка може суттєво відрізнитися від тих, що існують у нашій країні.

У різних країнах по-різному розуміється сутність поняття "податок". Наприклад, у Німеччині це розглядається як підтримка держави громадянами, у Великобританії як обов'язок перед державою, у США як "такса", а у Франції як обов'язкова плата. У нашій країні, на жаль, розуміння цієї фінансової категорії досить обмежене, і податок часто сприймається як примусовий платіж.

Багато країн Європейського Союзу мають прогресивну систему оподаткування доходів фізичних осіб. Проте, ставки податків та правила

можуть відрізнятися від країни до країни. У деяких країнах податок може бути високим, але це компенсується високим рівнем соціального захисту та громадських послуг.

У таблиці 1 представлені ставки оподаткування доходів у різних країнах світу, де видно, що ці ставки можуть значно варіюватися.

Таблиця 1

Ставки оподаткування доходів у різних країнах

Країна	Ставка	Країна	Ставка	Країна	Ставка
Австрія	20-55	Литва	20-32	США	10-37
Бельгія	25-50	Німеччина	14-45	Фінляндія	7- 30
Греція	9-44	Туреччина	15-40	Японія	5-45

Джерело: складено автором на основі [3]

У Сполучених Штатах Америки система оподаткування доходів фізичних осіб базується на прогресивному підході, де ставки податку залежать від рівня доходу. Підлягають оподаткуванню різні джерела доходу, такі як заробітна плата, інвестиційний дохід та інші. Фізичні особи мають можливість скористатися різноманітними податковими відшкодуваннями та знижками, такими як витрати на освіту або медичні витрати.

В Австралії, при укладенні угоди з працівником, йому повідомляють його очікувану річну заробітну плату. Якщо річний дохід не перевищує \$18200, податок не утримується. Для доходу від \$18201 до \$37000 застосовується податкова ставка 19 центів з кожного долара, що перевищує \$18200. При заробітку від \$37001 до \$87000, ставка становить \$3572 плюс 37 центів з кожного долара, що перевищує \$37000, і так далі по шкалі. Наприклад, якщо річний дохід складає \$30000, податок становитиме 8%; для доходу від \$100000 — 25%, а від \$200000 — 32%.

У Франції податок розраховується для родини, а не окремо для кожної фізичної особи. Якщо особа не одружена та не має дітей, вона розглядається як родина з одним членом. Загальний дохід розподіляється в залежності від сімейного стану, де кількість дітей впливає на розмір податку.

У Німеччині також існує подібний механізм оподаткування. Існує шість податкових класів, які групують платників податку в залежності від сімейного стану та інших факторів, таких як наявність дітей на утриманні та кількість працюючих у сім'ї [1].

У Польщі однією з ключових особливостей у системі оподаткування особистим прибутковим податком є введення, за яким доходи осіб, які не досягли 26-річного віку, звільняються від оподаткування. Це звільнення обмежене і застосовується до доходів, які не перевищують другого порогу шкали оподаткування, що становить 85528 злотих (19134 євро) [4].

Шведська система адміністрування особистого податку на доходи відрізняється від інших. Податкові органи мають доступ до всіх баз даних про доходи платників податків і автоматично заповнюють декларації та розраховують суму податку, яка підлягає сплаті. Законодавство передбачає жорсткі штрафи за недоплату, але в разі переплати суми податку повертаються з нарахованими відсотками.

Існують країни, які повністю відмовились від стягнення особистого податку на прибуток від своїх громадян. До таких країн відносяться Бермуди, Багами, Андорра, Монако, Бахрейн, Кувейт, Оман. Їх бюджети наповнюються за рахунок інших джерел доходу, таких як продаж нафти або доходи від туризму.

Висновки. Оподаткування доходів фізичних осіб формує значну частку бюджету розвинених країн світу. Аналізуючи їх досвід, можна визначити, що оподаткування доходів громадян базується на принципі соціальної справедливості, згідно з яким особи з вищими доходами сплачують більше.

Це дозволяє державі регулювати доходи громадян, впливаючи на платоспроможність, стимулюючи попит, регулюючи рівень споживання та заощадження, що сприяє підвищенню темпів економічного зростання.

Список використаних джерел:

1. Brähler, G., Freichel, C., Krenzin, A., & Lösel, C. (2024). German Profit Taxes. UVK Verlag. URL: <https://www.bookbeat.com/be/book/german-profit-taxes-439657>
2. Tax guides and highlights. Deloitte. URL: <https://dits.deloitte.com/#TaxGuides>
3. Taxation of individuals in Poland. URL: <https://migrant.biz.ua/polsha/zhittya/podatok-dlia-fizychnykh-osib.html>.
4. Worldwide Tax Summaries. PwC. URL: <https://taxsummaries.pwc.com>